

Exiliats de la guerra civil en el cartell de l'exposició *La veu dels oblidats*.

feta amb fotografies de gran valor personal per als membres de l'associació organitzadora, amb retalls de diaris d'aquells moments que mostren als visitants les penúries i les duríssimes condicions de vida als camps d'internament francesos, preludi del que molts van viure poc després en els camps d'extermini nazis.

Els documents estan posats sobre suports senzills. No és el suport ni la bellesa formal el que es vol posar de manifest, sinó el contingut, i aquest sens dubte s'expressa millor d'una manera directa.

Els apartats són molt variats: alternen els plafons del camí cap a l'exili, per servir-ne el record i transmetre'l als visitants, amb d'altres que mostren com l'humor, per bé que àcid, és un bon instrument per mantenir la moral, o els que mostren la gènesi de la República i els seus enemics. També n'hi ha que ensenyen com el bàndol republicà va rebre l'ajuda d'idealistes de l'època (les Brigades Internacionals, etc.).

A terra, en unes bandes, hi ha dades concretes sobre el nombre d'exiliats tant d'Olot com de tot l'Estat, i al centre podem veure cartes i documents personals que transcendeixen la intimitat i es converteixen en document ben viu i de primera mà.

Maria Assumpció Amau

Vint-i-cinc anys al servei del poble

El divendres 2 de març es va celebrar a la Casa de Cultura Les Bernardes el 25è aniversari de l'Escola d'Adults de Salt.

En una setmana especialment convulsa i plena d'una racionalitat glacial, la celebració viscuda a Les Bernardes ha estat essencialment un acte emocionant.

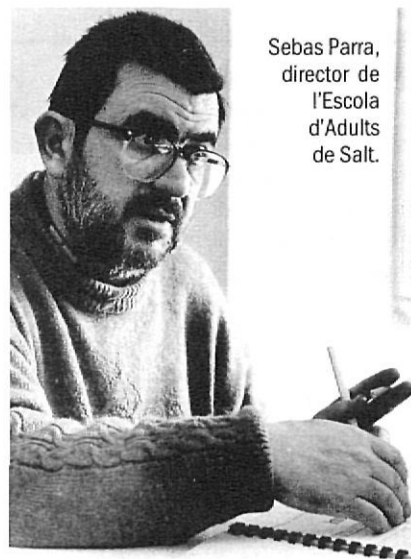
Emocionant pel triple retrobament de la consellera Irene Rigau: amb la formació d'adults (la recuperació d'una antiga llibreta personal de 1980 amb anotacions de les reunions que tingueren lloc a la Diputació sota la presidència del diputat Saqués), amb el poble de Salt (on havia exercit de mestra els anys 70) i amb Sebas Parra (amb qui havia compartit en altres temps lluites i esperances, però també enfrontaments, quan era cap dels Serveis Territorials d'Ensenyament).

Emocionant per la plàtica que ens va adreçar el *maestro* Pineda, president de l'Associació

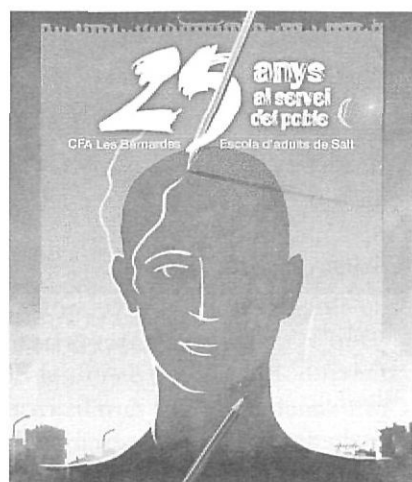
d'Educació Popular Carlos Fonseca Amador de Nicaragua. Les seves paraules, sortides directament del cor, pronunciades d'una manera i amb un to que aquí ja no s'estilen, parlaven de l'esperança i de la vida, de la felicitat i de l'alliberament.

Emocionant per a Sebas Parra, director del Centre de Formació d'Adults (CFA) Les Bernardes de Salt, lluitador incansable —des de fa més de 25 anys— pel dret a l'educació de totes les persones com a eina insubstituïble de transformació dels individus i dels pobles, i referent inexcusable d'una realitat emblemàtica que encara de manera fefaent els valors de reivindicació, vocació i professionalitat.

I emocionant, en fi, per al públic que omplia l'aula magna de Les Bernardes, cadascú amb la seva particular història de relació amb l'Escola d'Adults de Salt: professors universitaris, saltencs de tota la vida, amics de Nicaragua, col·legues d'altres escoles, marroquins, gambians i senegalesos... Una mostra palpable

Sebas Parra, director de l'Escola d'Adults de Salt.

de les complicitats que s'han sabut generar al llarg dels anys.

L'acte commemoratiu es va iniciar amb unes paraules del director del centre, Sebas Parra, que va remarcar el tarannà solidari que sempre ha tingut l'escola i la seva permanent voluntat de servei al poble («aprenent del poble», va dir). Van parlar després el mestre nicaragüenc Orlando Pineda Flores i l'alcalde de Salt, Jaume Torramadé. Va cloure l'acte la consellera de Benestar Social, Irene Rigau, que va fer públic que la línia de treball de l'Escola d'Adults de Salt en el camp de la immigració, per la seva eficàcia i rigor, per la combinació que fa d'acollida i integració, es difondrà per totes les escoles d'adults de Catalunya.

La celebració va anar acompanyada de la presentació d'una publicació de 64 pàgines, magnífica i plena de contingut. La primera part d'aquesta obra parla del centre (la seva història, el seu projecte educatiu, la seva realitat actual); la segona consta de 64 escrits de persones diferents, representants de la intensa, variada i rica vida de l'escola.

Xavier Besalú

Les imatges d'un món desaparegut

Quan els records parlen. Visions etnogràfiques de Tomàs Carreras i Artau. Exposició de fotografies a Can Cendra, d'Anglès. 20 de gener de 2001.

El 20 de gener, aprofitant la celebració del mercat de Sant Antoni, es va fer a Can Cendra, a Anglès, la presentació d'una exposició de fotografies de Tomàs Carreras i Artau que aplega un conjunt de 64 imatges, la majoria de la Selva interior i les zones limítrofes del Gironès i la Garrotxa. De la mostra, se n'ha de destacar les escenes memorables de l'aplec del Far, elaborades entre els anys 1918 i 1926 i que reproduïen les formes de vida d'un món rural avui desaparegut, un món més proper a l'edat mitjana que als costums i formes de vida actuals. Les anotacions que acompanyen cada una de les imatges demostren la voluntat científica del seu autor, fundador el 1915 de l'Arxiu d'Etnografia i Folklore de Catalunya a la Universitat de Barcelona, la primera institució catalana dedicada a l'estudi científic dels costums, les festes, els treballs agrícoles, el món de la pesca, etc.

Tomàs Carreras i Artau, nascut a Girona el 1879, era un senyor de Barcelona que una vegada a l'any s'acostava a la casa pairal de Can Planas, a Anglès, per cobrar els delmes, els censos o el que fos, parlar amb la gent, fer alguna excursió pels voltants i, sobretot, fotografiar aquell món

El Mompou més proper

En els dos punts extrems del litoral gironí, Tossa i Cadaqués s'han mantingut agermanades per l'art, en una mena de vides paral·leles. Si Tossa va tenir Chagall, Masson, Zügel i Klein, Cadaqués va hostatjar Duchamp, Picasso, Derain i Dalí. Però hi ha un artista que enllaça els dos extrems amb un mateix fervor, i amb un doble i feliç reflex en la seva obra. En una carta tramesa als seus pares des de Mallorca, Josep Mompou va escriure: «Què més voldria que pogués estar tots junts, com l'any passat a Tossa i l'altre a Cadaqués!».

Josep Mompou (Barcelona, 1888-1968) és, malgrat la injusta marginació que ha sofert, un dels representants més il·lustres de la pintura catalana del segle XX. Francesc Fontbona acaba de publicar la seva biografia, amb la catalogació total de l'obra, que ens permet seguir el rastre intens i reiterat del pintor per les terres gironines. L'any 1924 el trobem a Calella de Palafrugell, perquè s'havia enamorat de Rosa Pla, germana de l'escriptor. Tres anys més tard, Mompou pintà l'extraordinari oli *Cadaqués*, un dels millors cartells pictòrics dels innombrables que ha tingut la vila. Hi tomà l'any 1931, però el 1932, en canvi, era a Tossa. Tomà a la Vila Vella el 1942, mentre que el 1944 i el 1945 va fer noves estades a Cadaqués, amb immillorables resultats pictòrics. També per aquella època pintà a Puigcerdà i a Alp. Visità igualment Arbúcies i Viladrau. El 1959 va estrenar nous escenaris de la costa, amb esplèndides vistes de l'Escala, Empúries i el Port de la Selva. Finalment, el 1966, elaborà a la vall d'en Bas uns paisatges ben allunyats de la tòpica escola olotina. Aquestes són, al costat de Mallorca, París i Barcelona, les grans fonts inspiradores de Mompou. Si un dia s'apleguessin en una mostra tots els seus quadres de temàtica gironina, podríem veure una gran antologia de l'autor i fer un viatge rutilant per les nostres comarques, de la muntanya a la ratlla blava del mar.

Nacís-Jordi Aragó